

Nr 301.

Av herr **Lundh m. fl.**, om rätt till ålders- och familjepension för extra adjunkter med provår vid de statliga läroverken.

De extra läroverkslärarnas anställnings- och löneförhållanden ha vid flera tillfällen varit föremål för regleringar, då situationen för denna kategori statsanställda varit alltför ogynnsam. Så skedde detta år 1935, då riksdagen beviljade medel till nyinrättande av ett stort antal ordinarie tjänster, varigenom läroverkslärarkårens inslag av extralärare reducerades från omkring 24 till omkring 10 procent. Likaså förbättrades de äldre extralärarnas förhållanden år 1938 genom tillkomsten av de extra ordinarie adjunktsbefattningarna, varvid avsikten ursprungligen var att extralärarna efter provårsutbildningen i regel skulle kunna beräkna befordran från extra adjunkt till extra ordinarie, vilket innebär högre lön, tryggare anställningsförhållanden, rätt till ålders- och familjepension och gynnsammare ställning vid sjukdomsfall.

De statliga besparingssträvandena ha emellertid gått synnerligen hårt fram över dessa reformer till extralärarnas förmån. År 1941 hade proportionen mellan antalet extralärare och hela antalet ämneslärare åter stigit till 24 %, d. v. s. densamma som före 1935 års reglering. Av de nuvarande extralärarna med provårsutbildning ha endast 240 erhållit förordnande till e. o. adjunkt, medan 165 fortfarande endast voro extra. Dessutom sysselsätts f. n. 160 extralärare utan provår.

Dessa förhållanden ha medfört att årligen ett allt större antal extraadjunkter med provår uppnå 35 år, varefter de ej kunna erhålla det antal tjänstår, som fordras för full ålderspension. Än allvarigare är att denna grupp kommer att sakna varje efterlevandeskydd under de år, som äro viktigast ur familjebildningssynpunkt. Självfallet måste detta på ett ytterst menligt sätt påverka barnantalet inom en kategori med kvalificerad utbildning, vars inkomstförhållanden icke medge att ett tillfredsställande skydd för de efterlevande upprättas genom privat försäkring.

En sammanställning, som gjorts på grundval av extraläraryråns uppgifter, ger vid handen att av de 165 extra adjunkter, som genomgått provår, icke mindre än 122 uppnått 35 års ålder, d. v. s. 74 %. Särskilt otillfredsställande ter sig detta mot bakgrunden av den i hela statsförvaltningen exceptionellt långa tid, som förflyter från första förordnandet till extra tjänsten och befordringen till e. o. Denna måste nämligen f. n. anslås till minst tio år.

Enligt vår mening bör denna fråga så snart som möjligt få sin lösning genom en utökning av de e. o. adjunktsbefattningarnas antal i ursprung-

ligen avsedd omfattning. Redan dessförinnan böra emellertid de extra adjunkterna med provår bliva delaktiga av det pensionsskydd för sig själva och sina efterlevande, som tillkommer varje annan statstjänarkategori med längre tjänstetid. De ekonomiska konsekvenserna för statsverket av ett dylikt medgivande äro helt säkert icke omfattande. För den berörda kategoriens trivsel och trygghetskänsla vore dock mycket vunnet.

Vi hemställa därför,

att extra adjunkter med provår vid de statliga läroverken tilläggas rätt till ålders- och familjepension.

Stockholm den 22 januari 1944.

Herbert Lundh.

Elis Håstad.

Folke Kyling.
